

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-129/14 PPU Zoran Spasic

(cerere de decizie preliminară formulată de Oberlandesgericht Nürnberg)

„Trimitere preliminară — Procedură preliminară de urgență — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolele 50 și 52 — Principiul ne bis in idem — Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen — Articolul 54 — Noțiunile de pedeapsă «executată» și pedeapsă «în curs de executare»”

Sumar – Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 27 mai 2014

1. *Cooperare judiciară în materie penală — Competențele Curții — Întrebări preliminare — Întrebare privind interpretarea unei convenții adoptate în temeiul titlului VI din Tratatul UE — Cerere de interpretare care nu menționează articolul 35 UE, ci se referă numai la articolul 267 TFUE — Admisibilitate*

(art. 35 UE; art. 267 TFUE)

2. *Drepturi fundamentale — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute de cartă — Principiul ne bis in idem — Condiție de executare a pedepsei prevăzută la articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen — Examinarea compatibilității acestei dispoziții cu articolul 50 din cartă — Restrângere în sensul articolului 52 alineatul (1) din cartă — Modalități de aplicare concretă a acestei restrângeri de către instanțele naționale*

[art. 6 alin. (1) al treilea paragraf TUE și art. 67 alin. (3) TUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 50 și art. 52 alin. (1) și (7); Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, art. 54]

3. *Cooperare judiciară în materie penală — Protocolul privind integrarea acquis-ului Schengen — Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen — Principiul ne bis in idem — Condiție de aplicare — Pedeapsă „executată” sau „în curs de executare” — Noțiune — Condamnarea la două pedepse principale — Plata unei amenzi penale fără punerea în executare a pedepsei privative de libertate — Excludere*

(Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, art. 54)

1. Faptul că o decizie de trimitere privind interpretarea unei convenții adoptate în temeiul titlului VI din Tratatul UE, în versiunea aplicabilă anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, nu menționează articolul 35 UE, ci se referă la articolul 267 TFUE nu ar putea să atragă, prin el însuși, inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară.

(a se vedea punctul 45)

2. Articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen (CAAS), care supune aplicarea principiului *ne bis in idem* condiției ca, în situația în care a fost pronunțată o pedeapsă, aceasta „să fi fost executată” sau să fie „în curs de executare”, este compatibil cu articolul 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care garantează acest principiu.

Astfel, condiția suplimentară prevăzută la articolul 54 din CAAS constituie o restrângere a principiului *ne bis in idem* compatibilă cu articolul 50 din cartă, această restrângere fiind acoperită de explicațiile cu privire la cartă referitoare la acest din urmă articol la care trimit direct dispozițiile articolului 6 alineatul (1) al treilea paragraf TUE și ale articolului 52 alineatul (7) din cartă.

În orice caz, întrucât supune protecția mai largă oferită de articolul 50 din cartă unei condiții suplimentare, condiția privind executarea constituie o restrângere a exercițiului dreptului consacrat la articolul menționat, în sensul articolului 52 din cartă.

Astfel, în primul rând, restrângerea principiului *ne bis in idem* este prevăzută de lege din moment ce rezultă din articolul 54 din CAAS.

În al doilea rând, trebuie să se considere că o dispoziție precum articolul 54 din CAAS respectă substanța principiului *ne bis in idem*. Astfel, condiția privind executarea prevăzută la acest articol nu repune în discuție principiul *ne bis in idem* ca atare întrucât urmărește în special să se evite ca o persoană care a fost condamnată definitiv într-un prim stat contractant să nu mai poată fi urmărită pentru aceleași fapte într-un al doilea stat contractant și să rămână, prin urmare, nepedepsită atunci când primul stat nu a pus în executare pedeapsa aplicată.

În al treilea rând, obiectivul stabilit pentru Uniune de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, astfel cum rezultă din articolul 67 alineatul (3) TFUE, conduce la necesitatea ca Uniunea să acționeze pentru a asigura un înalt nivel de securitate prin măsuri de prevenire a criminalității, precum și de combatere a acesteia, prin măsuri de coordonare și de cooperare între autoritățile polițienești și judiciare și alte autorități competente, precum și prin recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare în materie penală și, după caz, prin apropierea legislațiilor penale. Condiția privind executarea prevăzută la articolul 54 din CAAS se înscrie în acest context din moment ce urmărește să se evite, în spațiul de libertate, securitate și justiție, impunitatea de care ar putea beneficia persoanele condamnate într-un stat membru al Uniunii Europene printr-o hotărâre definitivă. Ea este de altfel aptă să atingă acest obiectiv întrucât, prin faptul că, în cazul neexecutării pedepsei aplicate, se permite autorităților unui stat contractant să urmărească pentru aceleași fapte o persoană condamnată definitiv de un alt stat contractant se evită riscul ca respectivul condamnat să rămână nepedepsit ca urmare a faptului că a părăsit teritoriul statului care a pronunțat sentința. În ceea ce privește caracterul necesar al condiției menționate, deși este cert că, la nivelul Uniunii, există numeroase instrumente de drept derivat care vizează facilitarea cooperării dintre statele membre în materie penală, astfel de instrumente de asistență nu impun o condiție privind executarea similară celei de la articolul 54 din CAAS și, prin urmare, nu sunt de natură să asigure realizarea deplină a obiectivului urmărit. Cu toate acestea, în cadrul aplicării *in concreto* a condiției privind executarea prevăzute la articolul 54 într-un caz dat, nu se poate exclude ca, în temeiul articolului 4 alineatul (3) TUE și al instrumentelor de drept derivat menționate, instanțele naționale competente să intre în contact și să inițieze consultări pentru a verifica dacă există o intenție reală a statului membru care a pronunțat prima sentință de a proceda la executarea pedepselor aplicate.

(a se vedea punctele 55, 57-59, 62-65, 68, 73 și 74 și dispozitiv 1)

3. Articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen (CAAS) trebuie interpretat în sensul că plata amenzii penale aplicate unei persoane condamnate prin aceeași hotărâre a unei instanțe dintr-un alt stat membru la o pedeapsă privativă de libertate care nu a fost pusă în executare nu este suficientă pentru a permite să se considere că pedeapsa a fost executată sau este în curs de executare în sensul acestei dispoziții.

Astfel, pe de o parte, chiar dacă articolul 54 din CAAS prevede, folosind singularul, că este necesar ca „pedeaps[a] [...] să fi fost executată”, această condiție acoperă situația în care au fost pronunțate două pedepse principale. O interpretare diferită ar conduce la golirea de conținut a principiului *ne bis in idem* enunțat la articolul 54 menționat și ar compromite aplicarea utilă a acestui articol. În consecință, într-o astfel de situație, din moment ce una dintre cele două pedepse nu a fost „executată”, în sensul articolului 54 din CAAS, această condiție nu poate fi considerată îndeplinită.

Pe de altă parte, din moment ce este vorba despre două pedepse pronunțate cu titlu principal, iar persoana condamnată nu a început executarea pedepsei privative de libertate, nu se poate susține că, în urma plății amenzii, pedeapsa este „în curs de executare”, în sensul articolului 54 din CAAS.

(a se vedea punctele 80-85 și dispozitiv 2)